

HAP, SLIK, WEG
Marie Dorléans
Clavis

(door Ann Van De Sompel)

OVER DE MAKER

Marie Dorléans is een jonge illustratrice. Ze studeerde Decoratieve Kunsten in Straatsburg. In 2011 verschijnt reeds haar eerste boek. Haar werk heeft een unieke uitstraling. Ze doordrenkt het geheel met lichte humor en veel fantasie. Ze gebruikt verschillende technieken, zoals een fijne zwarte pen en inkt en verschillende soorten papier die ze uitknipt.

Vooraan in het boek vind je een knipoog naar het werk van Fjodor Dostojevski. *'Fjodor Michajlovitsj Dostojevski (Moskou, 11 november 1821 – Sint-Petersburg, 9 februari 1881) was een Russisch romanschrijver en publicist. Hij is een van de bekendste auteurs uit de Russische literatuur. Hij wordt tot de zogenaamde 'Realistische School' in Rusland gerekend, hoewel zijn werk zich van veel andere realisten onderscheidt door het wijsgerig gehalte en de dominerende dialoogvorm. Dostojevski liet een omvangrijk oeuvre na.'*

Bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Fjodor_Dostojevski

'Dostojevski hekeld de westerse levensstijl nog wat meer in "De krokodil", een kort verhaal uit 1865. Een Duitser in Sint-Petersburg heeft een krokodil, die hij aan het publiek toont. Plotseling slokt de krokodil een van de toekijkende Russen op. De andere Russen willen dat het dier meteen gedood en opengesneden wordt, maar de Duitser is niet van plan zijn bron van inkomsten te doden. De boodschap van Dostojevski is duidelijk: laat je niet verslinden door het Westen en het kapitalisme. Als je eenmaal in de krokodil zit, kun je niets anders meer doen dan naar hartenlust peinen over de lotsverbetering van de hele mensheid. Maar het verhaal gaat nog verder. Terwijl de opgeslokte Rus zich zorgen maakt verteerd te worden, kiezen alle Petersburgse kranten uit medelijden de kant van de krokodil. Het arme dier had immers zomaar een heel mens binnengekregen. Deze Russen wilden in het spoor van Europa progressief en humanistisch zijn.'

Bron: <https://www.digibron.nl/search/detail/f5c8d521208e2f389bcce3d3414be854/dostojevski-over-menselijke-zelfbeschikking>

1. VOOR HET LEZEN

Bekijk samen met de juryleden de **kaft** van het boek en laat hen vrijuit vertellen wat ze zien. Licht toe met gerichte vragen om samen tot antwoorden te komen. Mogelijke vragen kunnen zijn:

- Je ziet een krokodil. Is dit een echte krokodil? Waarom denk je van wel? Waarom denk je van niet? Wie zag al eens een echte krokodil?
- Waar woont en leeft een krokodil? (Krokodillen vind je bij ons alleen in de dierentuin. Hun leef- en woongebied situeert zich rond water. Ze komen voor in Afrika, Azië, Australië en Noord-Amerika.)
- Waar zou deze krokodil dan staan? (in een museum)
- Wie zouden die drie mannen zijn?

- Goochelaar: Wat zou die doen? Van waar kennen de juryleden een goochelaar?
 - Een dierenarts: Wat zou die willen doen? Wat heeft hij bij? Waarom trekt hij een lange handschoen aan? Wat is er mis met de krokodil?
 - Een speleoloog: Ga na of de juryleden deze man herkennen. Wat heeft die man bij? Wat wil hij doen?
- Wat zou er mis zijn met de krokodil?

Bekijk ook de **achterkant** van het boek. Laat de juryleden de prent bekijken van het meisje terwijl je de groene tekst voorleest. Ga verder in op deze tekst. Stel eventueel de volgende vragen:

- Wie heeft ook al eens een slecht humeur? Hoe komt het dat je een slecht humeur hebt?
- Wat zou je het liefste doen als je een slecht humeur hebt of je zin niet krijgt? (wegkruipen, blijven zitten waar je zit, in staking gaan,...)
- Wie heeft ook zeurderige ouders?
- Wie moet ook mee verplichte uitstapjes doen met zijn ouders?
- Wat doe jij als je iets niet wil doen wat je ouders (of de juf) zeggen?
- Wat zou het probleem zijn van het meisje?

2. TIJDENS HET LEZEN

Let bij het voorlezen op de letterzetting. Odile haar naam is steeds geschreven. Hier en daar vind je tekst in hoofdletters en in het vet gedrukt. Zet bij het voorlezen deze woorden kracht bij.

Laat de juryleden de prenten in zich opnemen en lees interactief voor. Laat de juryleden de dieren aanwijzen. Wie vindt de moeflon (het kleinste wilde schaap)? Wie vindt de ibis (watervogel met een lange snavel)? Welke dieren vinden de juryleden nog die niet in de tekst vermeld zijn? De juryleden zullen vast het konijn dat keutels legt, opmerken.

Bij de prent van de cover zie je ook nog een spoedarts en een psycholoog. Leg uit wie wie is en wat ze doen.

Bij de prent waar mama en papa met Odile (hun krokodilkind) naar buiten gaan zie je dat de mensen bang zijn. Hoe zie je dat? (weglopen met armen in de lucht, verstoppen achter een handtas, flauw vallen, weggkruipen achter de mama, knikkende knieën (weergegeven door golvende lijnen in jas, benen, vest en broek)).

Ook bij de prent over het circus zijn er meer dieren getekend dan dat er in de tekst zijn vermeld. Laat de juryleden de overige dieren opnoemen.

Bouw spanning op door pauzes te laten en juryleden zelf het vervolg van het verhaal te laten bedenken. Heb hiervoor extra aandacht voor de houding van Odile. Wat doet ze en wat zal het effect van haar handelen zijn?

3. NA HET LEZEN

Illustraties

Merk op dat de hoofdpersonages omlijnd zijn met een dunne zwarte lijn en ingekleurd zijn. Het decor is in zwart-wit neergezet vaak met punten en streepjes. Merk op dat de kledij van de personages steeds weergegeven is in een tekening met textuur. Peil bij de juryleden naar wat zij vinden van deze manier van illustreren.

- Wat vinden jullie van de gekleurde figuren in een zwart-wit decor?
- Merk op dat de achtergrond van de pagina's wit is.
- Wat is hier het effect van?

- Wat is het effect van de combinatie van de witte achtergrond, het zwart-wit decor en de gekleurde personages? (personages komen goed uit en trekken alle aandacht.)/ Waar kijken de juryleden eerst naar? Wat trekt de aandacht van de juryleden?

Gesprek over gedrag van Odile met rollenspel

Blik terug naar het gesprek dat je vooraf had over een slecht humeur en zeurderige ouders. Bekijk deze twee items vanuit het perspectief van de ouders en vanuit het perspectief van Odile. Indien dit moeilijk is voor de juryleden kun je hen een rollenspel laten spelen over een sjaal aandoen die kriebelt en prikt en over het mee op uitstap gaan. Verdeel de rollen. Wie is de mama? Wie is de papa? Wie speelt Odile? Bespreek dit rollenspel. Wat deden ze? Hoe voelden ze zich?

- Leg verder linken met het boek. Is het gedrag van Odile oké? Waarom wel of waarom niet? Hoe pakken de juryleden het aan als ze een kledingstuk niet willen aantrekken of niet mee willen op uitstap? Laat hen een mening geven.
- Merk op dat Odile blijft zitten in de buik van de krokodil. Waarom zou ze daar blijven zitten? (ze heeft dan geen last van zeurderige ouders, ze vindt er rust, ze kan er haar eigen zin doen,...)
- Wat doen de juryleden als ze humeurig zijn? Kunnen zij in de buik van een krokodil kruipen? Hebben zij een plek waar ze zich kunnen terugtrekken? (snoezelhoek in de klas, in hun bed, liggen op een stapel kussens,...)

Humor

Het verhaal is doorspekt met humor. Welk element uit het verhaal toert spontaan een glimlach op de juryleden hun gezicht. Observeer hen bij het vertellen. Laat hen zelf aangeven waar zij om lachten in het verhaal. Als dit niet op gang komt, kun je de plaat erbij nemen waar iedereen in het museum op zijn manier de dieren bestudeerd.

- Wat vinden de juryleden grappig? Wat niet?
- Wie ziet de keutels van het konijn? Kan dit? Wie ziet het meisje dat een keutel zal opeten? De papa houdt zijn rug vast om naar de giraf te kijken. Wie ziet de muis aan de poot van de giraf? De moeflon heeft twee blaadjes in zijn muil en een jongen gaat door de knieën om de sik te bestuderen? Wie ziet de slang kruipen? Wie ziet het gebroken ei van de ibis?

Einde van het verhaal

Odile kietelt voor de tweede maal een dier met haar sjaal. We weten goed wat er de eerste keer gebeurde. Zal de geschiedenis zich opnieuw herhalen? Laat de juryleden bedenken wat er nu zal gebeuren. Ze zien dat de muil van het nijlpaard helemaal open is. Zal Odile zich opnieuw laten opslokken of niet? Neem hier de link mee naar de boodschap van het verhaal van Fjodor Dostojevski. Laat ze zich opnieuw opslokken omdat ze zich afzet tegen het gezag van haar ouders?

- Wat vinden de juryleden van het open einde? Vinden ze het fijn om dit zelf te mogen bedenken? Hadden zij liever dat de schrijver er een einde aan breide?

Creatieve verwerking

Rijmen

Benodigdheden:

- Groot vel papier
- Twee stiften in een verschillende kleur (bv.: zwart en groen)

Merk op dat 'Odile' rijmt op 'krokodil'. Kunnen de juryleden nog andere rijmwoorden vinden. Teken de rijmwoorden op een blad en teken er telkens het woord bij in drukletters. Noteer de "IL" telkens in een andere kleur.

Tekenen/ een collage maken in de stijl van Marie Dorléans:

Benodigdheden:

- Papier
- Potloden, stiften, fijne zwarte stiften
- Vouwblaadjes in verschillende kleuren
- Lappen stof (bij voorkeur met kleine motieven)
- Wol of fijne katoen in haarkleur (zwart, bruin, grijs, blond, ros)
- (stof)scharen
- Lijm om stof te kleven. (koudlijm, houtlijm of een lijmstift)

Bestudeer met de juryleden de tekenstijl (personages met zwarte stift omlijnd, textuur in kledij, werken met puntjes en streepjes om klemtonen te leggen, achtergrond en decor in wit-zwart).

Laat de juryleden een collage maken over personen naar keuze in deze tekenstijl.

Je kunt stoffen aanbieden waar de juryleden een broek, t-shirt, hemd, jas of sjaal kunnen uit knippen.

Laat hen deze op hun blad kleven. Het hoofd, de armen, handen, benen,... kunnen ze ofwel tekenen met een fijne zwarte stift en inkleuren met kleurpotloden, ofwel kunnen ze deze uitknippen uit vouwblaadjes en deze vervolgens op hun blad kleven. Let erop dat de kledij boven de lichaamsdelen komt. Bied wol of katoen aan om hun personage haar te geven. Je kunt alles met een fijne stift laten omlijnen. Gebruik deze zwarte stift opnieuw voor het decor of de achtergrond. De schaduwen kunnen aangebracht worden door de techniek van streepjes en punten.

VERGELIJKBARE TITELS

- De wolf, de eend en de muis / Mac Barnett en Jon Klassen (ill.) (Gottmer, 2018)
- Wat doen we met Toribio / Isol (De Harmonie, 2018)
- Drie kleine aapjes / Quentin Blake en Emma Chichester Clark (ill.) (Leopold, 2017)
- Virginia Wolf / Kyo Maclear en Isabelle Arsenault (ill.) (De Eenhoorn, 2016)
- Kom je dansen, boze heks? / Hanna Kraan en Annemarie van Haeringen (ill.) (Lemniscaat, 2015)
- Max en de Maximonsters / Maurice Sendak (Lemniscaat, 2004)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.